

Östersund 2021-01-15

Till
Inspektionen för vård och omsorg
Registrator.nord@ivo.se

Svar från Region Jämtland Härjedalen avseende beslut från Inspektionen för Vård och Omsorg (IVO) 2020-11-24. Ärende: Tillsyn av Region Jämtland Härjedalens ansvar när det gäller medicinsk vård och behandling till äldre personer med misstänkt eller konstaterad Covid-19 som bor på särskilt boende.

IVO's Dnr 3.5.1-21317/2020-29

Region Jämtland Härjedalens Diarienummer: HSN/705/2020.

Bilaga: Region Jämtlands Härjedalens interngranskning, publicerad 2020-12-23. Rapport. Kvalitetsgranskning av Covid-19-sjuklighet och dödsfall med registrerad Covid-19-diagnos på Särskilda Boenden inklusive korttidsboenden i Jämtlands Län under perioden mars – augusti 2020. Fokus på Hälsocentralernas insatser (HSN/1736/2020).

Beslut från IVO 2020-11-24.

Inspektionen för Vård och Omsorg, IVO, har genomfört tillsyn av majoriteten av landets regioner när det gäller medicinsk vård och behandling till äldre personer med misstänkt eller konstaterad covid-19 som bor på särskilt boende, SÄBO. I tillsynen har IVO bl. a. granskat om det gjorts individuella bedömningar avseende behov av vårdnivå för dessa personer och om de fått den vård och behandling de haft behov av.

Beträffande Region Jämtland Härjedalen har IVO granskat patientjournaler från ansvariga primärvårdsverksamheter och SÄBO för tidsperioden 1 februari – 1 juni 2020.

De granskade primärvårdsenheterna är Åre Hälsocentral som ansvarar för läkarinsatserna vid Fjällglimtens SÄBO och Järpens Hälsocentral som ansvarar för läkarinsatserna vid Notvallens SÄBO.

IVO har genomfört intervjuer med sjuksköterskor på ovan angivna boenden och med verksamhetschefer och ansvariga läkare vid ovan angivna primärvårdsenheter.

IVO har vidare genomfört intervjuer med medicinskt ansvariga sjuksköterskor i alla kommuner i Jämtlands Län och med hälso- och sjukvårdsdirektören.

IVO's beslut sammanfattas enligt nedan:

- ”Äldre som bor på särskilt boende har inte fått vård och behandling utifrån den enskildes behov vid misstänkt eller konstaterad covid-19.
- Ställningstagande om och genomförande av vård i livets slutskede har inte skett i enlighet med gällande regelverk under covid-19 pandemin för äldre som bor på särskilt boende.
- Det går inte att följa vården och behandlingen till äldre som bor på särskilt boende som haft misstänkt eller konstaterad smitta av covid-19 på grund av brister i primärvårdens patientjournaler.

IVO begär med stöd av 7 kap. 20 § patientsäkerhetslagen (2010:659), PSL, att regionen ska redovisa sin inställning till de brister som IVO konstaterat. Redovisningen ska även innehålla de eventuella åtgärder som regionen har vidtagit eller planerar att vidta i sitt systematiska patientsäkerhetsarbete för att komma till rätta med bristerna. Redovisningen ska innehålla uppgifter om när eventuella åtgärder genomfördes eller kommer att genomföras.”

Region Jämtland Härjedalens svar på IVO's beslut.

Region Jämtland Härjedalen ser positivt på att IVO har genomfört denna granskning av regionens medicinska insatser vid utvalda äldreboenden. Tillsammans med regionens egen kvalitetsgranskning och genomförda förbättringar under Covid-19-pandemin kommer IVO's granskning att stimulera till ett fortsatt nödvändigt förbättringsarbete.

Som svar på IVO's beslut vill Region Jämtland Härjedalen hänvisa till den egna interngranskningen, publicerad 2020-12-23; "Rapport. Kvalitetsgranskning av Covid-19-sjuklighet och dödsfall med registrerad Covid-19-diagnos på Särskilda Boenden inklusive korttidsboenden i Jämtlands Län under perioden mars – augusti 2020. Fokus på Hälsocentralernas insatser (HSN/1736/2020)."

Som framgår av denna kommer Region Jämtland Härjedalen delvis fram till andra slutsatser. Region Jämtland Härjedalen kan i motsats till IVO inte se att äldre med Covid-19-infektion på äldreboenden i länet skulle ha fått en dålig medicinsk vård.

IVO lyfter att det initialt skulle ha funnits en generell riktlinje om att patienter som bor på särskilt boende inte skulle erbjudas vård på sjukhus vid misstänkt eller konstaterad Covid-19-infektion. Någon sådan riktlinje har aldrig skrivits av regionen. Däremot skrevs tidigt en riktlinje med innebörden att det skulle ske en s.k. tvåläkarbedömning inför en eventuell inremittering till sjukhus. Detta innebär en dialog mellan vederbörande primärvårdsläkare och bakjour på sjukhuset. Syftet med en tvåläkarbedömning är att undvika att skicka in patienter som inte har något att vinna på sjukhusvård samt att tillse att patienter som skulle kunna vinna på sjukhusvård skickas in i tid.

Däremot är Region Jämtland Härjedalen enig med IVO om att det finns brister i journalföring och kommunikation som måste åtgärdas. Regionen finner vid interngranskningen att det finns exempel på hälsocentraler och närvårdsområden i länet som genomgående har mycket bra kvalitet i journalföringen där man tydligt kan följa status, beslutsgång, genomförda åtgärder, uppföljning och hur kommunikation har skett med personen själv, närstående och de anställda vid berörda äldreboenden. Samtidigt finns det exempel på hälsocentraler och närvårdsområden där dessa delar fungerar sämre.

Yttrande från Patientsäkerhetsenheten, Region Jämtland Härjedalen.

Mattias Skielta, chefläkare: “Under inledningen av Covid-19-pandemin var Område Patientsäkerhet och chefläkarna nära knutna till planeringen av vården inom Region Jämtland Härjedalen. Från start har alla avvikelser som berört Covid-19 varit speciellt markerade för att vi i efterhand skulle kunna analysera vården. Under sommaren och hösten har vi gått igenom alla händelser och inte funnit några avvikelser där det finns risk för eller att en allvarlig vårdskada har inträffat.

Regionens interngranskning talar för att alla patienter som varit i behov av vård har fått vård och ingen har nekats att skickas in till sjukhus om medicinska behov för sjukhusvård har funnits.

Under våren och hösten 2020 har regionen kallat alla medicinskt ledningsansvariga läkare samt vissa läkare med medicinska ledningsuppdrag till veckomöten där strategierna för Covid-19-vården har behandlats och reviderats. Syftet har varit att hela tiden minimera riskerna och optimera regionens sjukvård med de begränsade resurser som funnits under pandemin.”

Genomförda och pågående förbättringsarbeten under 2020.

Inom arbetet med god och nära vård har ett flertal hälsocentraler genomfört kvalitetsförbättrande åtgärder för patienter på SÄBO och i kommunal hemsjukvård.

Exempel på åtgärder som återfinns i dessa lokala kvalitetsarbeten är:

- Fast läkarkontakt för personer på SÄBO och inom hemsjukvård.
- Fler hembesök genomförs inom hemsjukvården, både fysiska besök och besök av kommunens sjuksköterska där läkaren deltar digitalt.
- Införande av Mobimed (ger möjlighet att föra in puls, blodtryck, syresaturation och EKG direkt in i regionens journal av kommunens sjuksköterskor) som utrustning för hembesöken.
- Äldrevårdsläkaren tillgänglig utöver fasta tider för kommunens sjuksköterska vid behov av akuta eller subakuta bedömningar.
- Mer avsatt läkartid för kommunens verksamheter.
- Tydliga lokala rutiner för kontakt mellan kommunens sjuksköterskor och primärvårdsläkaren vilket underlättar en snabb och effektiv ärendehantering.
- Gemensamma rutiner för dokumentation (hälsocentral och kommunen).
- Erbjudande om årsbesök för personer på särskilt boende där även anhörig bjuds in.
- Tillgång till apotekare på distans vid läkemedelsgenomgångar på alla inskrivna i kommunal sjukvård.
- Inskrivningsbesök för nya inflyttade på SÄBO.

I takt med att resultaten av regionens interngranskning (se bilaga) har presenterats för primärvården i länet har förändringar av arbetssätt genomförts på flera hälsocentraler och SÄBO.

Uppföljning dokumentation.

Under 2020 har dokumentationen stadigt förbättrats vilket ses vid återkommande journalgranskningar, inkluderande stickprovskontroller under det senaste kvartalet.

Under året har kommunens sjuksköterskor fått större möjlighet att läsa sina patienters regionjournal på grund av breddinförande av LINK – Cosmic.

Förbättringar angående läkarbemanning, arbetsmiljö, patientsäkerhet och kvalitet.

Läkarkontinuitet är en av de viktigaste förutsättningarna för god kvalitet även inom SÄBO-vård. För att kunna erbjuda kontinuitet behövs tillräckligt många fast anställda specialister inom Allmänmedicin. Regionen startade under år 2016 ett långsiktigt strategiskt arbete med inriktning att bemanna regionens primärvård med egna läkare och komma ur situationen med en stor andel inhyrda läkare. Eftersom det är svårt att rekrytera specialister i allmänmedicin till Jämtland och Härjedalen så genomfördes en stor satsning på att utbilda läkare till primärvården. Antalet ST-tjänster i allmänmedicin ökade från 20 till 60 för att på sikt kunna ersätta befintliga vakanser samt kommande pensionsavgångar. Samtidigt genomfördes ett antal åtgärder relaterade till arbetsmiljö, fortbildning och ersättningar i syfte att vara en attraktiv arbetsgivare. År 2020 är andelen hyrläkare halverad i jämförelse med år 2016.

Under pandemin har regionen haft täta samarbetsmöten med kommunernas MAS'ar angående skyddsutrustning, vårdhygieniska frågor och generellt samarbete.

Planerade förbättringsarbeten och sammanfattning.

Arbetet med omställning till god och nära vård fortsätter med ett stort antal aktiviteter som ger bäring på vården för personer boende på SÄBO och med hemsjukvård i ordinärt boende.

Fast läkarkontakt i primärvården prioriteras för de personer som har störst behov. Boende på SÄBO och personer i ordinärt boende med hemsjukvård bedöms högst prioriterade.

Under år 2020 har en specialist i allmänmedicin påbörjat specialisering inom geriatrik. Regionen har sedan tidigare en läkare med specialisering inom både allmänmedicin och geriatrik som regelbundet håller i fortbildning för SÄBO-läkare. En åtgärd i det fortsatta kvalitetsarbetet för hälsocentralerna är att Lokalt Programområde, LPO, Äldres Hälsa och Palliativ vård ska sköta obligatorisk introduktion för alla SÄBO-läkare samt anordna obligatoriska fortbildningsdagar för SÄBO-läkare och kommunernas sjuksköterskor. Utifrån de geografiska förutsättningarna i regionen ska det även säkerställas att fortbildningen är tillgänglig digitalt.

Arbetsrutinerna för läkare på SÄBO behöver kvalitetssäkras varför en uppdaterad och övergripande rutin är under utformning vilken beskriver vad som ska göras på SÄBO och hur arbetet ska dokumenteras. I korthet innebär denna rutin att varje person som flyttar in på SÄBO ska erbjudas läkarundersökning, inkluderande läkemedelsgenomgång och samtal kring behandlingsstrategi inom 6 veckor efter inflyttning på SÄBO. Detta ska sedan erbjudas minst en gång årligen. Även det fortlöpande arbetet beskrivs i denna rutin som är klar nu i början på år 2021.

Uppdaterad information om ansvar för smittspårning, inklusive provtagning och informationsinsatser ska förmedlas till samtliga primärvårdsläkare och cheferna vid länets alla hälsocentraler. Detta med fokus på vad som gäller för äldreboenden. Detta ska också tydliggöras i kommande förfrågningsunderlag för hälsoval.

Primärvården har i budgeten för 2021 en resursförstärkning genom ökad ersättning i hälsovalets kapitering utifrån omfördelning inom regionen, samt fortsatt finansiering genom statliga medel för omställningen till god och nära vård. I regionens interngranskning av insatser på SÄBO konstaterades att SÄBO-läkarna behöver avsätta mer tid för SÄBO. I syfte att skapa förutsättningar för hälsocentralerna att öka tiden på SÄBO görs en omfördelning i resursfördelningen där en större ersättning ska utgå för SÄBO. Utifrån resultatet av interngranskningen har det även föreslagits att hälsocentralerna vid tillfälligt ökade behov av insatser från SÄBO-läkaren ska kunna söka särskild finansiering från hälsoval. Det gäller vid särskilda tillfällen så som exempelvis vid utbrott av smittfarlig sjukdom på SÄBO.

Omställningsarbete till nya arbetssätt som förbättrar kvalitet och tillgänglighet till läkare på SÄBO genomförs inom omställningen till god och nära vård och utökas till samtliga hälsocentraler.

Utifrån resultatet från regionens interngranskning föreslås hälsovalskansliet att utöka den årliga kvalitetsuppföljningen med ett antal parametrar relaterade till SÄBO.

Maria Söderkvist
Hälso- och sjukvårdsdirektör
Region Jämtland Härjedalen